

Skog & Ekonomi

Nummer 1 Mars 2011

Kina - en räddningsplanka för sågverken?

Kina slukar allt mer av världens råvaror och skogen är inget undantag. Under 2010 ökade Kinas import av skogsråvaror med 44 % till ett värde på 160 mdr SEK. Av detta stod trävaror för 25 mdr SEK, varav hälften barrträd, men över 80 % av importen kom från Kanada och Ryssland och endast 1 % kom från Sverige. Sverige är en jätte på världsmarknaden för trävaror men till Kina har de svenska sågverken inte hittat ännu. Nu pressas de svenska sågverken av en marknad som är död i USA, svag i Europa och i gungning i Nordafrika. Kina anses som virkets lågprismarknad, samtidigt lyckas Nya Zeeländarna med sin snabbväxande tall få ut ett betydligt högre snittpris än svenska exportörer. Med en planerad byggnationstakt på ofattbara 10 miljoner bostäder per år så lär det finnas utrymme även för svenskt kvalitetsvirke till en allt köpstarkare kinesisk medelklass. Internationella aktörer anser att det är nu det kinesiska trätåget går och man bör absolut inte stå kvar på perrongen. Några offensiva sågverk har vågat sig dit och åsikterna är samstämmiga. Ulf Bergkvist på Bergkvist-Insjön levererade 20 000 m³ till Kina i fjol. Han beskriver den kinesiska marknaden som att "blicka ut över en oplöjd åker - konsten är att sätta ned plogen i rätt affärsfåra." Men han understryker att man måste dit på plats för att förstå behoven och hålla sig ifrån lågprissegmenten. VIDA och SCA är andra sågverksföretag som satsar på Kina. Läs mer om dessa pionjärer som trotsar de svenska sågverkens beslutsvända och har hoppat på det kinesiska trätåget. (Läs hela artikeln med grafer på sid 2.)

BANKEN ANALYSERAR MARKNADEN:

3 FOKUSARTIKEL

- Svenska sågverkspionjärer i Kina

4 SÅGADE TRÄVAROR

- Sågverken pressas från fyra håll
- Sydsvenskt konstruktionsvirke hårdast drabbat.
- Europas höga timmerpriser - räddningen!
- Betydligt ljusare för sågverken på sikt.

5 TIMMER OCH MASSAVED

- Fortsatt press på timmerpriserna
- Kronkursen avgör massavedspriserna

6 AVVERKNINGSTIPS TILL SKOGSÄGARNA

- Fortsatt fokus på gallring

7 KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

- Måns Johansson, VD på VIDA Wood:
"Sämsta sågverkskalkylen sedan -70 talet!"

9 SKOGSÄGARPROFILEN

- Carl Gripenstedt:
"Utnyttja skogens konjunktursvängningar."

10 FASTIGHETSMARKNADEN

- Priset på skogsmark har ökat +70 % realt på 10 år
- Karl Danielsson, ordförande på AREAL:
"Marken drar marknaden inte byggnaderna"

11 MASSAMARKNADEN

- Rekordexport till Kina driver massapriserna

12 RÄNTA & VALUTA

- Räkna med ytterligare kronförstärkning

Nyhetsbrevet Skog & Ekonomi ges ut av Danske Bank i Sverige och är riktat till skogsägande privatpersoner och yrkesfolk i branschen.

Skog & Ekonomi utkommer 4 gånger/år via e-post. Prenumerera kostnadsfritt genom att anmäla dig på vår hemsida www.danskebank.se/lantbruk

Varsågod

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter.

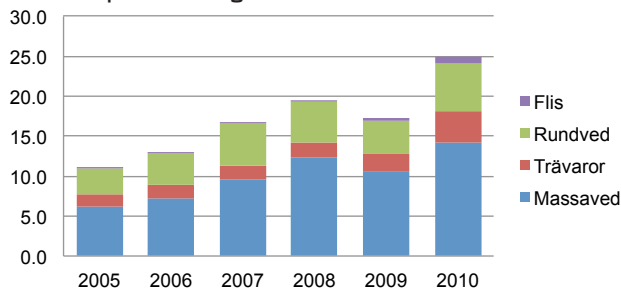
För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/prenumeration

SVENSK EKONOMIS BEROENDE AV SKOGS-INDUSTRIN. Fokusartikel av Johan Freij.

Kina - en räddningsplanka för sågverken?

Kina slukar allt mer av världens samlade råvaruproduktion. Efter västvärldens finansiella härdsmälta så har Kina ensamt varit räddaren för företag, branscher och kanske till och med länder de senaste åren. I medierna pratas det mest metaller men kinesernas intresse för skogsprodukter är minst lika stort. Under 2010 ökade Kinas import av skogsråvaror med 44 % till ett sammanlagt värde av ca 160 mdr SEK. Den tyngsta posten var pappersmassa för ca 90 mdr SEK, timmer och flis för drygt 40 mdr SEK men också sågade trävaror för ca 25 mdr SEK, se figur nedan.

Kinas import av skogsråvaror Mdr USD

Källa: WRI

Importen av pappersmassa ökade med 33 % från 2009 och kom huvudsakligen från USA, Kanada, Brasilien, Indonesien och Japan. Men även svenska SÖDRA drog sitt lilla strå till stacken och exporterade upp emot 60 000 ton till Kina under 2010 (knappt 3 % av produktionen).

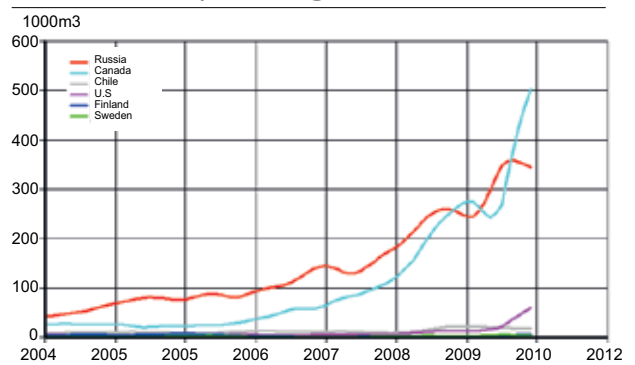
Ulf Edman, VD för SÖDRA Cell International tror andelen massa som går till Kina kommer att öka. "Vi har under lång tid haft en väldigt stark position i Europa. När det nu blir allt tuffare för tryckpapperssidan i Europa, samtidigt som alla kvaliteter växer kraftigt i Kina, är detta en naturlig utveckling. Dessutom startar vi snart tillverkning av dissolvingmassa för textilproduktion. En stor del av denna marknad finns i Kina". Ulf understryker att Kina gått från en extrem spotmarknad med oregelbundet köpbeteende till att i dag arbeta mer med långa kontrakt som vi är vana vid i Europa.

- De har i dag samma kvalitetskrav som övriga världen, avslutar Ulf.

Trävaruimporten har ökat 400 % på fem år

Importen av barrträvaror har exploderat de senaste åren. Under 2010 importerade Kina nästan 9,4 miljoner m³s. En ökning med 66 % från året innan och på fem år har ökningen varit upp emot 400%! Men det är Kanada och Ryssland som levererar mer än 80 % av den kinesiska importen. När utvecklingen går så fort är månadstal mer relevanta och i slutet av 2010 låg Kanadas export till Kina på en årstakt av 6 miljoner m³ trävaror, se figur nedan.

Kinas månadsimport av sågade barrträvaror

Källa: Woodstat

Kanada, världens största trävaruexportör, har under senare år drabbats från två håll. Dels i väst där barkborren Mountain Pine Beetle nu gnagt död på cirka 600 milj m³sk skog. Dels USAs kollaps i

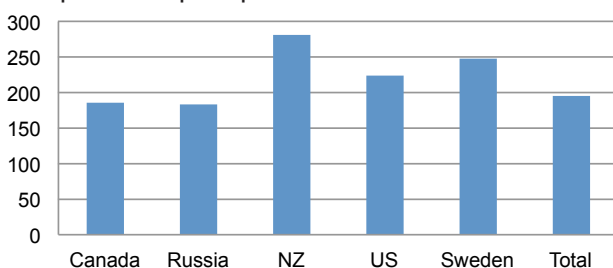
husbyggandet där Kanadas huvudmarknad gick från en byggtakt på 2 miljoner villor 2006 till dagens nivå på ca 500 000 nybyggnationer per år. Då blev Kina en sann räddare i nöden - en marknad som sväljer enorma mängder trävaror och dessutom tacksamt tar emot insektsskadad ved för gjutformar, emballage och enklare förpackningar.

Kina inte bara lågprismarknad

Sverige och Finland, två jättar på världsmarknaden för trävaror, lyser fortfarande med sin frånvaro i Kina. Dessa två länder stod vardera för under 1 % av den kinesiska importen 2010. Enligt många bedömare är Kina bara en lågprismarknad som inte passar skandinaviskt kvalitetsvirke men den bilden måste verkligen nyanseras då utvecklingen går rasande fort.

Snittpriset låg visserligen på låga 195 USD/m³s under 2010 och de priserna täcker inte ens råvarukostnaden i Sverige. Men det är bjässarna Kanada och Ryssland som drar ner nivån. Svenskt virke hade ett snittpris på 249 USD och mest betalade kineserna för virke från Nya Zeeland, 282 USD vilket ger ett pris på drygt 1 800 SEK/m³ med dagens starka kronkurs, se graf nedan. Då närmar man sig nivåer som kan vara intressanta för även de skandinaviska sågverken. Men här är det viktigt att inte stirra sig blind på snittpriset. Kina är ett jätteland och marknaden är naturligtvis så stor att det finns utrymme för även riktigt fina kvaliteter till högre priser.

Snittpris i USD på importerade trävaror till Kina 2010

Källa: WRI

Kanadensarna byggde en by i trä

Håkan Ekström ägare av analysföretaget **Wood Resources International** har bevakat den kinesiska marknaden under flera år.

- Det finns inget som tyder på någon avmattning i importen av skogsprodukter till Kina. För trävaror har Kina två alternativ. Antingen importera timmer och såga själv eller importera trävaror för förädling i landet. På senare år har man kraftigt ökat importen av trävaror. Hittills har det mest varit lågkvalitativt virke. Men här i USA och Kanada ser vi definitivt en trend där man söker högre kvaliteter för annan slutanvändning. Kineserna har ingen tradition att bygga i trä och därför har kanadensarna satsat enorma resurser i ett "träanvändningsprogram" för att öka kunskapen. Man har t.ex. byggt en hel by enligt kanadensisk standard. Kanada ser Kina som en oerhört viktig marknad för högre kvaliteter på sikt. Detta arbete borde även skandinaviska sågverk kunna dra nytta av. I Kina är design ett yttersta bevis på att man lyckats och där kan trä spela en stor roll i att framhäva designen genom trägol, träpaneler, dörrar, möbler, etc. Synligt trä kan på sikt bli precis lika statusfullt som att ha en Mercedes parkerad utanför huset. Det finns en väldigt stor grupp välbärgade kineser och denna grupp kommer att öka de närmaste åren. Håkan har noterat att skandinaviska sågverk hittills inte fokuserat på det kinesiska tåget men han är övertygad om att marknaden är stor även för skandinaviska kvaliteter. Än finns goda möjligheter att hoppa på tåget men man får inte stå kvar och läsa tidtabellen för länge. Det krävs att man verkligen åker dit och lär sig marknaden.

Håkan Ekström ägare av analys och konsultföretaget **Wood Resources International** i Seattle. WRI ger ut kvartalsrapporten "Wood Resource Quarterly" som bevakar priser och trender för skogsråvaror på världsmarknaden. www.woodprices.com

Danske Bank i Sverige är ett nätverk av femton provinsbanker med gemensamma specialistenheter och administrativa enheter.

I nätverket av provinsbanker ingår Bohusbanken, Gävleborgs Provinsbank, Hallands Provinsbank, Jämtlands Provinsbank, Närke's Provinsbank, Skaraborgs Provinsbank, Skånes Provinsbank, Smålandsbanken, Sundsvallsbanken, Sörmlands Provinsbank, Upplandsbanken, Värmlands Provinsbank, Västerbottens Provinsbank, Västmanlands Provinsbank, Älvsborgs Provinsbank samt Östgöta Enskilda Bank.

Svenska sågverkspionjärer

Det finns dock några svenska sågverksföretag som tagit sig an utmaningen med Kina.

Anders Ek, Marknadsdirektör på **SCA Timber** berättar att SCA varit aktiva i Kina sedan 2004 då man började hyra en komponentfabrik. *Exportvolymerna är inte stora ännu men det har skett en fördubbling under det senaste året till ca 40 000 m³ och vi ser marknaden som mycket intressant inte minst för högkvalitativt synligt trä i inredningar.*

- Som stort företag kan vi dra nytta av våra övriga verksamheter i Kina. Samtidigt som jag ser möjligheter har jag stor respekt. Man måste finna professionella och pålitliga säljkanaler som kan den lokala marknaden. Att som svensk tro att man kan Kina för att man besökt Shanghai är lika dumt som en amerikan som ser Europa som ett enda land. Kulturskillnaderna måste man vara ödmjuk inför.

Ulf Bergkvist delägare av sågverksföretaget

Bergkvist-Insjön berättar att man levererat cirka 20 000 m³ till Kina det senaste året.

-Vi håller oss ifrån lågprissegmentet och har hittat en handfull kunder med behov av kvalitetsvirke. Vi behöver ju bara någon promille av marknaden för att det skall vara enorma volymer för oss. I Kina finns en entusiasm vi aldrig tidigare skådat. När man etablerat en affärsrelation kommer dom tillbaks och frågar om vi kan hjälpa dem med en mängd andra produkter. Det är i många stycken en jungfrulig marknad. Det är som att blicka ut över en oplöjd åker. Konsten är att sätta ned plogen i rätt affärsfåra. Men man måste dit på plats och in i fabriken för att förstå behoven, hitta de rätta kvalitetskrävande kunderna, ofta unga, hungriga företagare i snabbväxande företag. Det är som alltid. "Utan spaning - ingen aning!"

Vi gör affärer med Kina varje vecka berättar **Måns Johansson** VD på **VIDA Wood**. *Det är fortfarande väldigt små volymer. Under 2010 har vi skickat dit ca 20 000 m³. Men vi har bestämt oss för att Kina är en marknad vi skall finnas i. Just nu är priserna*

för våra produkter egentligen för låga men det kostar alltid att ta sig in på en marknad. Det kommer nog att ta några år innan Kina blir en riktigt stor marknad för oss. Det finns en uppsjö av agenter och köpare, utmaningen är att hitta de seriösa vilket tar tid. Vi skall vara oerhört tacksamma för det kostsamma arbete som kanadensarna lagt ned för att öka kunskapen om trä. Här gäller det att vi samarbetar med kanadensarna och inte ser dem som konkurrenter. Den kinesiska marknaden räcker för oss alla avslutar Måns.

BANKEN ANALYSERAR VIRKESMARKNADEN SÅGADE TRÄVAROR

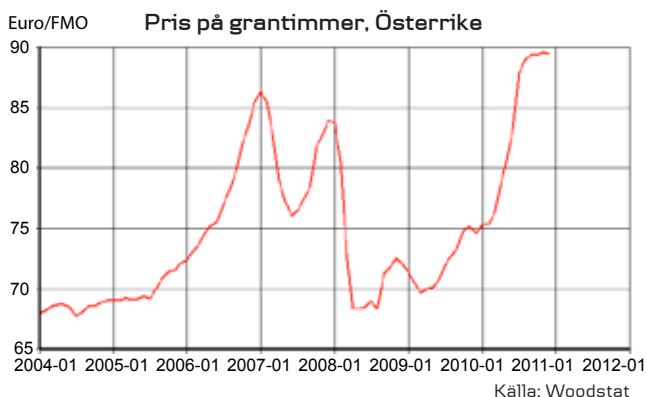
Sågverken pressas från fyra håll

Situationen är minst sagt pressad för de svenska sågverken. Efter att ha haft en relativt gynnsam situation jämfört med konkurrentländerna ända fram till i höstas har de flesta faktorer gått åt fel håll. Med extrema **prishöjningar på timmer** under 2010 blev kostnadskostymen för tung. När konkurrentländerna återigen **ökade produktionen** räckte inte den svaga huvudmarknaden i Europa till längre. Det blev för trångt på marknaden och trävarupriserna sjönk. När sedan **kronan stärkts med cirka 10 %** sedan i somras kan vem som helst förstå att det blir tufft. Vår bedömning är att prisfallet i kronor varierar mellan 12 - 20 % beroende på kvalitet och trädslag. Situationen blev än mer oroväckande när dessutom marknaden i **Nordafrika och Mellanöstern tappar fart** beroende på Egyptenupproret. En marknad som varit en "lifesaver" för hela den europeiska sågverkssektorn sedan finanskrisen.

Europas höga timmerpriser – räddningen!

Det viktigaste just nu är att sågproduktionen inte ökar i Europa vilket skulle pressa priserna

ytterligare. Här tror vi faktiskt att det kan bli de höga timmerpriserna hos konkurrenterna som räddar situationen. Om vi i Sverige tycker att timmerpriserna är höga så är dom faktiskt ännu högre hos många av våra konkurrenter. I Österrike verkar snittpriset på timmer ligga stadigt kvar på knappt 90 EUR/m³. I Tyskland pratar man om liknande extremnivåer. I Finland är läget bättre men snittpriserna ligger strax under 60 EUR/m³. Därför torde det finnas små möjligheter att konkurrerande sågverk ökar produktionen drastiskt. Det går helt enkelt inte ihop!

Sydsvenskt konstruktionsvirke hårdast drabbat

Vid en rundfrågning hos sågverken upplever vi en stor variation i beskrivningen av situationen. Norra Sveriges sågverk upplever situationen som pressad men inte kritisk. Här har man något lägre timmerpriser och dessutom kvaliteter som lämpar sig för synligt trä. Prispressen på dessa varor har varit mindre än för rena konstruktionskvaliteter. I Sydsverige där basen är konstruktionsvirke steg timmerpriserna till himlen i fjol, därför är bilden ganska samstämmig. Situationen är mycket pressad. Om inte timmerpriserna kommer ned på rimliga nivåer ser vi framför oss en stor utslagning av sågverk det närmsta året. De mest drabbade är sågverk med stor export av konstruktionsvirke med låg förädlingsgrad.

Vi har redan sett några nedläggningar av sågverk i Sydsverige. SÖDRA har beslutat att lägga ned sågproduktionen på Åtvidabergsågen och konvertera sitt sågverk i Traryd till lövträdsproduktion. Mer dramatiskt är det för Widtsköfle sågverk söder om Kristianstad med en produktion om ca 70 000 m³s som begärdes i konkurs för några veckor sedan. Detta är sannolikt bara början på en naturlig konsolidering av den sydsvenska sågverksmarknaden.

Betydligt ljusare för sågverken på sikt

Vår bild av marknaden för sågade trävaror är visserligen dyster på kort sikt men på lite längre sikt upplever vi situationen som betydligt ljusare. Just nu är byggkonjunkturen pressad i såväl Europa som USA. När dessa marknader väl vaknar till liv, vilket kommer att ske förr eller senare, så ser det faktiskt mycket ljus ut för sågade trävaror. En fördubbling av byggandet i såväl USA som Europa är långt ifrån orrealistiskt. Den nordafrikanska marknaden är i grunden stark och kommer igen när situationen lugnar ned sig. Samtidigt fortsätter explosionen av den kinesiska marknaden. Var alla dessa trävaror då skall tas ifrån är ett stort frågetecken. Varken Kanada eller Ryssland kommer att kunna öka sågproduktionen dramatiskt. När det ser som mörkast ut finns ljusningen ofta bakom hörnet.

TIMMER OCH MASSAVED

AVVERKNINGSTIPS TILL SKOGSÄGARNA

Lugnare i skogen

Efter en extremt aktiv höst, framförallt på slutavverkningsidan, ser vi hur takten mattats av. Dels beror det på det kalla vädret och de stora snömängderna vilket drar ner produktionen såväl ute i skogen som transportererna från skogen. Under hösten köpte de flesta sågverk på sig stora

Danske Bank i Sverige är ett nätverk av femton provinsbanker med gemensamma specialistenheter och administrativa enheter.

I nätverket av provinsbanker ingår Bohusbanken, Gävleborgs Provinsbank, Hallands Provinsbank, Jämtlands Provinsbank, Närkes Provinsbank, Skaraborgs Provinsbank, Skånes Provinsbank, Smålandsbanken, Sundsvallsbanken, Sörmlands Provinsbank, Upplandsbanken, Värmlands Provinsbank, Västerbottens Provinsbank, Västmanlands Provinsbank, Älvsborgs Provinsbank samt Östgöta Enskilda Bank.

mängder virke till skyhöga priser. Vi bedömer att det är ytterst få aktörer som har låga råvarulager på sågverkssidan. Samtidigt får vi enstaka signaler från olika håll i landet om fortsatta toppriser. Detta tror vi snarare är ett bevis på att enskilda köpare fortfarande går för lösa tyglar än ett bevis på akut brist på industrin.

Fortsatt press på timmerpriserna

Allt talar för att timmerpriserna sänks ytterligare en gång under våren. Vår bedömning är att det blir smärre justeringar och att de största sänkningarna sker på talltimmer. I stora delar av landet kommer timmerpriserna att förbli på en nivå som är högre än den vi såg för ett år sedan. Vi tror därmed inte att prissänkningarna kommer att väga upp den dåliga lönsamhet som nu finns i sågverksbranschen. Orsaken är att ingen vågar gå i frontlinjen med adekvata prissänkningar för att sedan stå utan virke. Vår bedömning är att den något dämpade köplusten på timmer åtminstone kommer att bestå fram till i höst.

Flödet av fiberved avtar

Den cellulosebaserade industrin går för fullt i hela landet. Lönsamheten varierar mellan företagen men är förhållandevis god hos de flesta aktörer. Massavedsköparna har i stor utsträckning kunnat luta sig mot höga timmerpriser som även gett stora mängder massaved från skogen. Dessutom har sågproduktionen varit hög och därmed också flödet av cellulosaflis från sågverken. Nu minskar slutavverkningsaktiviteten i skogen samtidigt som sågverken troligtvis inte kör för fullt överallt i landet. Detta ger en ny situation för massavedsköparna.

Kronkursen avgör massavedspriserna

Många industrier har haft mycket låga massavedslager den senaste tiden, framförallt i södra Sverige. Nu får vi dock signaler om "tillfredsställande lagerläge" från många håll. Om det är ett önsketänkande eller sanning är svårt att sia om. En sak är i alla fall säker industrin skriker efter fiber i alla former, massaved

eller flis. Om det blir brist senare i vår kommer flera industrier att lösa tillfälliga flaskhalsar genom att koka klenntimmer, till att börja med. Men denna gång kan industrin inte lita på den klassiska lösningen att låta timret dra ut fiberved ur skogen. Då återstår prishöjningar på massaveden. Dessa kommer sannolikt att se ut på olika sätt i olika delar av landet med gallringspremier, kontrakteringspremier, osv. Vi flaggar dock upp för att många företag ännu inte känt full effekt av kronförstärkningen. Får vi en fortsatt stärkt kronkurs samtidigt som företagets valutasäkringar löper ut under våren så kommer prishöjningarna på massaved sannolikt på skam.

Sydsverige - fortsatt fokus på gallring

Sydsverige har egentligen en kronisk timmerbrist även om vissa mindre sågverk slås ut just nu. Med den dåliga lönsamhet som sågverken har i dagsläget, inte minst i Sydsverige, så talar mycket för en övervintringsfilosofi istället för att säga ihjäl sig det närmaste året. Därför tror vi på en dämpad timmermarknad det närmaste halvåret. Det bör understrykas att timmerpriserna i Sydsverige inte på något sätt är historiskt låga, tvärtom är dom hyfsade även om priserna sjunkit ordentligt från toppnoteringarna förra året. Men eftersom vi tror att timmerkriget kommer igen om något år eller två så är vårt råd till skogsägarna att ta det aningens lugnare med avverkning av stora timmerdominera de poster, framförallt med hög tallandel.

Däremot är det oerhört viktigt att få ut skadad skog från storm, snöbrott, insektsangrepp, etc.

När det gäller gallring anser vi att det är ett gyllene läge, oberoende om vi får någon prishöjning på massaveden i vår eller ej. Vi rekommenderar mycket hög gallringsaktivitet i såväl klena som grövre gallringar. Priserna är höga och gallringen måste genomföras

någon gång. Då är läget rätt nu! Säkerställ dock alltid att du får alla premier och tilllägg samt att du får vettigt betalt för energivedssortimenten.

Mellersta Sverige - undvik avverka pelarsalarna

Även i detta område rekommenderar vi stort fokus på gallring i såväl yngre som äldre bestånd. Här känns dock läget mer osäkert vad gäller de framtida timmerpriserna. Priserna är fortfarande på historiskt höga nivåer men här är den framtida konkurrensen om timret inte lika stor som i Sydsverige. Behöver du pengar så kan du med gott samvete slutavverka men fokusera då på grandominerade bestånd och hoppa över de regelrätta pelarsalarna. De får du nog bättre betalt för i ett annat konjunkturläge. Dessutom är det nästan alltid bäst att kontrahera slutavverkningar en bit in på hösten. Så blir det sannolikt i år också.

Var noga med att testa priserna även på energivedsmarknaden - här upplever vi att prisspridningen lokalt kan vara mycket stor.

Norra Sverige – fokusera på gran

Norra Sverige är inget undantag, fokusera på gallring. Eftersom vi inte sett några stora timmerpris-sänkningar i detta området samtidigt som några stora sågverk försvunnit så kan definitivt slutavverkning vara ett alternativ, men fokusera då på grandominerade bestånd. Som vanligt skall din ekonomiska situation avgöra om du skall slutavverka eller ej. Som vi sagt tidigare så brukar priserna vara högre i mitten på hösten. Men var lyhörd på marknaden, tillfällig timmerbrist hos enskilda aktörer kan ge topppriser under alla delar av året.

KÄNDA PROFILER GER SIN SYN PÅ VIRKESMARKNADEN

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

Sämsta sågverkskalkylen sedan -70 talet!

Måns Johansson, VD på VIDA Wood AB. Ett av Sydsveriges största sågverksföretag. www.vida.se

Trävaror: Från slutet av 2010 har produktionen i Europa ökat mer än efterfrågan. Även om de flesta sågverk drog ned produktionen under jul så räcker inte detta. Alla har köpt på sig massor med timmer till skyhöga priser i höstas och många måste säga för att klara kassaflödet, vilket blir en ond cirkel. Ovanpå detta har vi kronförstärkningen mot Euro och Pund vilket är fruktansvärt tungt. Läger man sedan till Nordafrikaproblematiken så ser det inte speciellt ljus ut just nu. Den sydsvenska sågverkskalkylen har inte varit så dålig sedan åren efter oljekrisen i mitten på 1970-talet. -Vi ser, redan nu, 2011 som ett förlorat år.

Timmer: Priserna har sjunkit och att dom fortsätter ned borde vara en självklarhet. Det som sker är en sund justering i relation till trävarumarknaden. Prissänkningens storlek avgörs av den svenska kronan.

Massaved: Den minst sagt starka efterfrågan på massaved kommer sannolikt att fortsätta. Om detta visar sig i priset återstår att se.

Mikael Eliasson, Marknadsdirektör på SETRA Group. En av Sveriges största sågverkskoncerner, ägd av Sveaskog, Mellanskog och LRF. www.setragroup.se

Trävaror: I Västeuropa går ändå marknaden åt rätt håll och vi kanske kan förvänta oss en försiktig ökning av byggandet.

Danske Bank i Sverige är ett nätverk av femton provinsbanker med gemensamma specialistenheter och administrativa enheter.

I nätverket av provinsbanker ingår Bohusbanken, Gävleborgs Provinsbank, Hallands Provinsbank, Jämtlands Provinsbank, Närkes Provinsbank, Skaraborgs Provinsbank, Skånes Provinsbank, Smålandsbanken, Sundsvallsbanken, Sörmlands Provinsbank, Upplandsbanken, Värmlands Provinsbank, Västerbottens Provinsbank, Västmanlands Provinsbank, Älvsborgs Provinsbank samt Östgöta Enskilda Bank.

Tyskland och Frankrike har en positiv utveckling och hemmamarknaden är stark. Men det kommer att ta lång tid innan den viktiga Englandsmarknaden hämtar sig. Produktionen är för hög därför har vi ett prisfall på sågade trävaror och furuvaror av lägre kvalitet har drabbats värst.

Timmer: Sågverken måste få ned timmerpriserna i detta läge annars kommer ytterligare produktionsbegränsningar. Prissänkningarna bör bli störst på tall.

Massaved: Produktion och efterfrågan är god så det borde åtminstone inte finnas något pristryck nedåt. Frågan är om det blir prishöjningar.

Mats Boström. Virkeschef på **Norra skogsägarna**. Skogsägarförening som verkar i Väster- och Norrbotten. www.norraskogsagarna.se

Trävaror: Vi har haft en pressad marknad sedan i höstas med ökad

produktion i konkurrentländerna och en stärkt krona. Många trodde det skulle bottna nu men sedan kom Egyptenupproret. Även om det bara bli en tillfällig störning i Nordafrika så skjuter det fram en utplåning eller vändning av trävarupriserna.

Timmer: Det är en bra balans. Sågverken har efterfrågat något mindre men samtidigt ställer kylan till det i skogen och produktionen blir lidande. Men inget sågverk torde ha dåligt med timmer nu. Jag tror priserna ligger fast.

Massaved: Bruken går för fullt och vi har mycket bra efterfrågan. Vårt höga grundpris på 350 kr/m³fub bör ligga kvar i vår.

Johan Padel. VD för **Moelven Timber**. En av Skandinavien större trävaruproducenter med industrins tyngdpunkt i Värmlandsregionen. www.moelven.se

Trävaror: Efterfrågan ökar svagt, visserligen från låga nivåer, men problemet är att utbudet ökat ännu mer. Timmerpriserna ligger på tok för högt i förhållande till trävarupriserna, därför blir det nog inte många sågverk som visar svarta siffror under första halvåret. Positivt är att sågverkens lager ökat måttligt denna gång, vilket gör att marknaden kan vända snabbare än vid tidigare prisnedgångar.

Timmer: Jag tror på en ytterligare prissänkning på timmer under våren. Prishöjningen var för hög förra året och det krävs någon form av återställare.

Massaved: Det är mycket stor efterfrågan på cellulosaråvara och låga lager. Här kan det möjligtvis bli någon smärre prishöjning.

Vill du ha ökad tillväxt i din skog även efter avverkning?

Vår ambition är att långsiktigt ha marknadens bästa ränta på våra skogskonton. Ett skogskonto hos oss är kanske det enklaste sättet att öka avkastningen i din skog. Det är också mycket enkelt att flytta dina gamla skogskonton till oss. Vi har skogskonton med rörlig eller fast ränta. Kontakta våra specialister inom Skog & Lantbruk så berättar vi mer. Du kan boka möte via hemsidan www.danskebank.se eller genom att ringa Kundenservice på 0752-48 45 42.

Skogsägarpromilen

CARL GRIPENSTEDT

I denna nya serie intervjuar vi några av landets mest erfarna och kompetenta skogsägare som visat ett starkt intresse för skogen som tillgång och placering.

150 tak och stora gäddor

För ett halvt år sedan tog Carl Gripenstedt över släktgården Brevens Bruk i södra Närke. Brevens Bruk drivs i fideikommissaktiebolag och omfattar ca 17 000 ha mark varav 13 400 ha produktiv skog och 400 ha åker.

På egendomen finns det

hela "ca 150 tak att underhålla"! Företagets totala omsättning ligger på ca 40 milj. kr per år. Skogsbruket dominerar med ca 75 % av omsättningen och faktiskt över 100 % av vinsten då fastighetsförvaltningen går minus. "Hyresmarknaden i sydöstra Närke är ännu inte speciellt het" säger Carl. Jakt- och fiskeförvaltningen ger intäkter på ca 1,5 milj. kr men här ser Carl en potential. En udda aktivitet är en liten skogssjö där man satt ut riktigt stora gäddor och sportfiskarna får prova att drilla in grov fisk för att sedan sätta tillbaka dem i sjön.

Utnyttja skogens konjunktursvängningar

Breven har präglat Carl sedan han var liten grabb.

- På lov och helger hässjade jag hö eller satte plant. Men det var först 1992 då Carl var 37 år som hans pappa bad honom att komma hem från London för att bli VD i bolaget. Carl, som alltid varit sportintresserad, hade då byggt upp det som fortfarande är det största sportcenterföretaget i Storbritannien.

- Även om det var en stor omställning så tvekade jag inte. Präglad av att driva företag i en dynamisk bransch med knivskarp konkurrens möttes jag av ett annat företagande som vilade på långa traditioner. Det manade till ödmjukhet. Jag såg att det var i skogen resurserna skulle läggas och en omfattande rationalisering inleddes. För mig var det en självklarhet att utnyttja skogens stora konjunktursvängningar och variera slutavverkningsvolymerna efter marknadsläget. Det är ju bättre att sälja mycket virke när

industrin skriker efter råvara och dra ned nivåerna när man nästan måste tvinga på köparna virket. Kanske självklart men så här stora egendomar har ofta en tradition av jämna kassaflöden. Därför har vi avverkat extra mycket under 2010 som var ett toppenår.

Ett vinnande lag ändrar man inte på!

En annan viktig förändring var att senare anställa en professionell VD utifrån. Det blev Sten Geijer med lång erfarenhet från skogsbolagsvärden. Här behövdes en person som är både entreprenör och förvaltare. I dag har vi lyckats skapa ett vinnande lag med all personal och jag vet från idrottsvärlden att i ett vinnande lag skall du inte röra om i onödan. Målet är att lämna över ett bolag till mina barn som är minst lika fint som det jag själv tagit över.

En stor markägare kan agera tuffare på marknaden

Företaget arbetar med intensiv skogsvård. Gallringarna som har tydligt kvalitetsfokus görs med egen personal för att säkerställa god beståndsutveckling. Slutavverkningarna säljs huvudsakligen som leveransrotköp och rotposter för att maximera rotnettot. Här krävs en bra mix då rotpostmarknaden är mycket volatil och en större markägare kan inte helt avstå avverkningarna. Men storleken ger också en möjlighet till bra och långsiktiga avtal på leveransvirke samtidigt som vi kan agera tuffare på marknaden. Exempelvis gör vi direktavtal med bränslevedsköparna och för några år sedan körde vi ner två tåg med timmer till Småland för att få bättre priser. Detta är ju tyvärr svårare för mindre markägare.

Marken till låns från nästa generation

Carl kan mycket väl tänka sig att köpa mer skog om det uppstår ett tillfälle. "Även om priserna är höga så tror jag inte på någon skogsbubbla."

Carls råd till andra skogsägare:

- Tänk långsiktigt, skaffa dig en grundläggande skogsutbildning eller ta professionell hjälp. Värna om miljön och inte minst den egna bygden och försök utnyttja lokal personal. Som skogsägare har du ett stort ansvar. Marken har du alltid till låns från nästa generation.

Danske Bank i Sverige är ett nätverk av femton provinsbanker med gemensamma specialistenheter och administrativa enheter.

I nätverket av provinsbanker ingår Bohusbanken, Gävleborgs Provinsbank, Hallands Provinsbank, Jämtlands Provinsbank, Närkes Provinsbank, Skaraborgs Provinsbank, Skånes Provinsbank, Smålandsbanken, Sundsvallsbanken, Sörmlands Provinsbank, Upplandsbanken, Värmlands Provinsbank, Västerbottens Provinsbank, Västmanlands Provinsbank, Älvsborgs Provinsbank samt Östgöta Enskilda Bank.

FASTIGHETSMARKNADEN

Priset på skogsmark har ökat med 70 % realt på 10 år
Skogsmark har onekligen varit en fantastisk investering. Om man granskar Lantmäteriets statistik ser man att skogsmarkspriserna i snitt ökat med knappt 150 % sedan Jordförvärvslagen liberaliserades 1987, och detta i reala termer (rensat från inflationen). Ser vi de senaste tio åren har den reala ökningen varit + 70 %. Under denna period har dessutom skogsägarna kunnat åtnjuta intäkter från avverkning av tillväxten skapad av fotosyntesen, en strålande affär helt enkelt, se figuren i kolumnen bredvid.

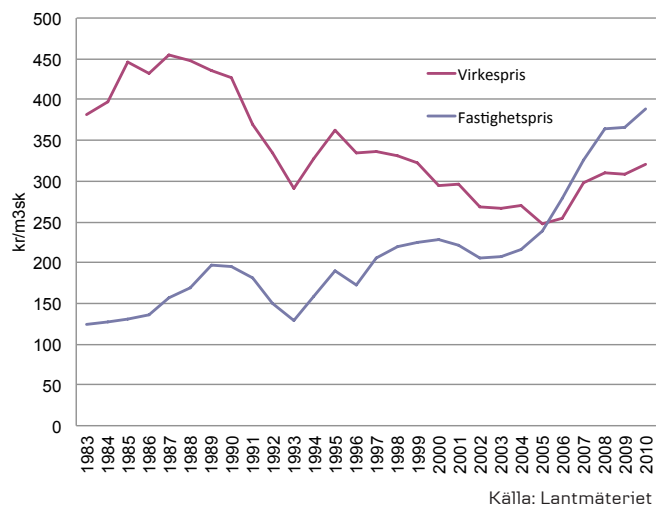
Som man kan läsa i diagrammet följde virkespriserna och skogsmarkspriserna varandra ganska väl de första tio åren efter avregleringen 1987. Köparna värderade skogen efter vad den avkastade. Efter 1997 händer något. Då sjunker virkespriserna realt med 26 % ned till bottenåret 2005 då stormen Gudrun fullkomligt knäckte virkesmarknaden. Under samma period ökade markpriserna realt med 16 %. Det som då påverkade markpriserna var en viss sättning under IT-kraschen, i övrigt steg dom. Här var det alltså andra faktorer som drev marknaden än avkastningen. Under denna period hade vi ett sjunkande ränteläge. Kapital var alltså billigt och direktavkastning därför inte lika viktigt. Efter 2005 har vi haft realt stigande virkespriser med 29 % fram till toppåret 2010. Denna period har vi sett räntorna stiga fram till 2008 för att därefter sjunka till tvärlåga räntor. Samtidigt har markpriserna gått upp med hela 62 % realt, alltså mer än dubbelt så mycket som den reala virkesprisutvecklingen. Virkespriserna var under 2010 på den högsta reala nivån på 11 år. Nu ser vi en sänkning av virkespriserna samtidigt som vi spår en relativt kraftig ökning av räntorna.

Frågan är då vad vi skall tro om skogsmarkspriserna de kommande åren? Helt klart är i alla fall att det är fler faktorer än direktavkastning och kapitalkostnad som styr skogsköparna.

Vilka dessa faktorer är kan vi bara spekulera i. En faktor är säkerligen bristen på mark.

Mark Twains slitna citat verkar vara mer aktuellt än någonsin. "Buy land they're not making it anymore." Vi känner oss ödmjuka inför svenska folkets markhunger. Frågan är om den kan trotsa både sjunkande virkespriser och höjda räntor. Svaret på hur låg direktavkastning en skogsmarksköpare tål får vi under våren.

Riksmedelstal virkespris och fastighetspris 1983-2010 i reala termer, 2010 års prisnivå

Hur gör man en bättre gårdsaffär?

I nuvarande marknad är det viktigare än någonsin att du gör hemläxan innan du köper eller säljer din gård. Då är det självklart att kontakta någon av våra erfarna Skogs- & Lantbruksspecialister för en genomgång i god tid innan köp eller försäljningen. Vi garanterar att det är väl använd tid.

Du kan boka möte via hemsidan www.danskebank.se eller genom att ringa Kundenservice på 0752-48 45 42. Välkommen.

Kända mäklare ger sin syn på hur fastighetsmarknaden ser ut just nu och deras tro om framtiden

Karl Danielsson. Ordförande på konsult- och mäklarfirmen **AREAL**, specialist på större egendomar. www.areal.se

Efter ett bra avslut på 2010 så har vi en god tillströmning av nya objekt tidigt på säsongen med

flera riktigt stora fastigheter. Jag tror på hög omsättning och oförändrad prisnivå. Köparna är något mer avvaktande då skogskonjunkturen är osäker, man börjar också inse att vi faktiskt får ett högre ränteläge som ställer krav på en rimlig direktavkastning. Samtidigt är att alla är överens om att fast egendom är rätt om inflationen drar iväg. Gårdar med många byggnader och även dåliga byggnader blir allt svårare att sälja. Det är marken som drar marknaden inte byggnaderna.

Gabriel Mörner. Regional Mäklaransvarig på ekonomirådgivnings- och mäklarfirmen **LRF Konsult**. www.konsult.lrf.se

Aktiviteten på marknaden var extremt hög under förra året och under en period hade vi hela 470 fastigheter till salu över landet.

Dels tyckte säljarna att priserna var bra men jag tror vi ser starten på en era av generationsskiftet. Medelåldern är hög, många samäger fastigheterna, prisnivån gör det svårt för en av delägarna att ta över och i många fall finns inte intresset att ta över gården på samma sätt som tidigare. Nu under vinterperioden är alltid aktiviteten låg. Därför är det svårt att sätta vart priserna tar vägen. Men intresset för att köpa skog är mycket stort. Jag själv tror på en fortsatt prisuppgång runt 2-3 %. En rolig iakttagelse är att vi ser allt fler yngre köpare av skog i dag.

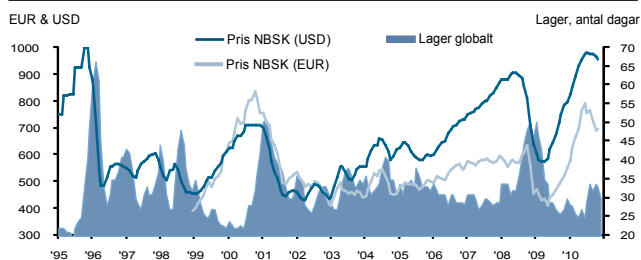
MASSAMARKNADEN

Teemu Salonen. Skogsindustrianalytiker på Investment Research, **Danske Market Equities**

Rekordexport till Kina driver massapriserna

Lagret hos världens massaproducenter minskade återigen i december och slutade med ett fall på hela tre dagars förbrukning vid årsskiftet. Orsaken var en ökning av massaexporten till Kina upp till den högsta nivån någonsin. Lagerminskningen var störst på kortfiber massa där lagren minskade med fem dagar till 37 dagars förbrukning medan långfiberlagret minskade en dag till låga 25 dagars förbrukning. Vi tror att det ökade intresset hos kinesiska köpare kommer att upprätthålla en stadig nivå på kortfiberpriserna. När det gäller långfiber har de europeiska producenterna annonserat en andra omgång med prisökningar om USD 30/ton upp till USD 980/ton som träder i kraft i mars. Vi bedömer att dessa har goda möjligheter att realiseras och att vi därför får se ett ännu större prisgap mellan lång- och kortfiber massa i vår.

Lager av massa globalt samt pris på barrmassa (NBSK)

Källa: Danske Bank

RÄNTA OCH VALUTA

Bankens Sverigeekonom **Roger Josefsson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen. <http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Räkna med ytterligare kronförstärkning

Sedan finanskrisen inleddes har diskussionen i de penningpolitiska kretsarna fokuserat på hur man undviker en deflationssituation med en fallande prisnivå. De senaste månaderna har dock denna oro kommit på skam. Råvarupriser, inklusive mat- och energipriser har stigit kraftigt och trots en rekordstark krona syns detta tydligt även i Sverige. Räntemarknaderna har tagit till sig denna utveckling och räntorna har stigit globalt, grundat på en starkare ekonomisk utveckling och en ökad inflationsoro.

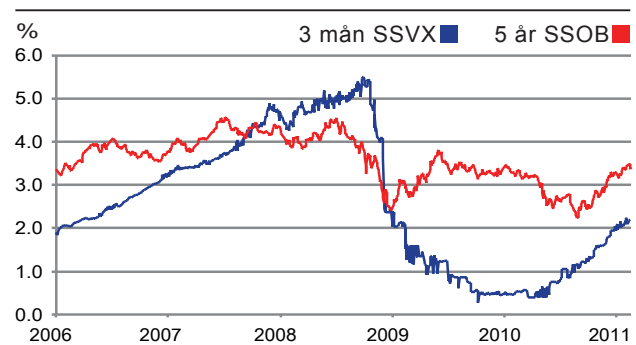
Centralbanker och analytiker har däremot återgått till att fokusera på den så kallade "kärninflationen". Kärninflation beräknas som förändringen av konsumentprisindex från samma månad föregående år, men man exkluderar oftast mat och energipriser. Tanken är att mat- och energipriser främst drivs av tillfälliga förändringar i utbudet (bra/dåliga skördar, stormar i mexikanska golfen etc) och då inte visar på någon underliggande trend. Denna hållning har även vi på Danske Bank haft tidigare, men för att använda ett slitet uttryck "den här gången är det annorlunda".

Under krisen har nämligen investeringar i ökad produktionskapacitet varit nästan obefintliga. Samtidigt visar tillgänglig statistik att efterfrågan är tillbaka på samma nivå som före krisen. Detta gör att vi idag menar att prisstegringarna på mat och andra råvaror också drivs av en hög efterfrågan och därmed är oroväckande ur en inflationsvinkel.

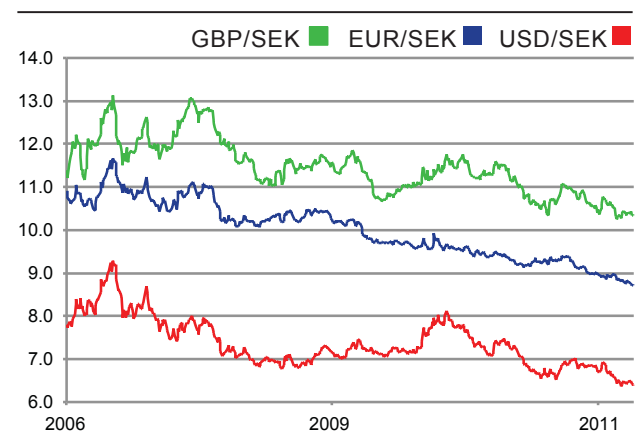
I denna situation är målen för de olika centralbankerna av extra stor vikt. FED den amerikanska centralbanken fokuserar både på låg inflation och låg arbetslöshet medan Euroområdet endast har fokus på inflationen. Målen definieras dessutom på olika sätt, kärninflation i USA och övergripande inflation i Euroområdet. Mot bakgrund av nuvarande utveckling är det därför troligt att ECB, den Europiska centralbanken blir först att agera med höjda räntor. Hemma i Sverige är Riksbankens beslutsfunktion ännu

tydligare, högre inflation - oavsett källa - kan bara leda till högre räntor. Vi tror därför att Riksbanken lägger in höjningar på 0,25 % vid, i princip, varje möte i år. Detta skulle ge en styrränta på 2,75 % vid nästa årsskifte. Kronan kan med andra ord fortsätta att stärkas från redan starka nivåer. Vår bedömning är därför att kronan stärks ned mot 6,00 mot USD, och ned till 8,50 mot EUR fram till årsskiftet. Däremot väntas en måttlig förstärkning mot det brittiska pundet (GBP) till omkring 10,00 kronor.

Ränta

Valuta

Källa: Danske Bank

Johan Freij
Affärsområdeschef
Skog och Lantbruk
Danske Bank i Sverige
Ansvarig utgivare
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare. Skicka dem till: johan.freij@danskebank.se